

Zadeva C-273/24 [Naski]ⁱ**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

18. april 2024

Predložitveno sodišče:

Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

1. december 2023

Pritožnik:

X.Y.

Ob udeležbi Prokuratora Generalnego (generalni državni tožilec), ki ga zastopa
Prokuratura Krajową (državno tožilstvo, Poljska)

Varuha človekovih pravic

Predmet postopka pred nacionalnim sodiščem

Pravno vprašanje, ki ga je senatu sedmih sodnikov Sądu Najwyższego (vrhovno sodišče) v odločanje predložil senat treh sodnikov tega sodišča, ki obravnava zahtevo za izločitev sodnikov, ki odločajo v Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (senat za izredni nadzor in javne zadeve), iz postopka v zadevi I NO 47/18, ki se obravnava na podlagi pritožbe X.Y. zoper sklep Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) (v nadaljevanju: KRS) o prekinitvi postopka v zvezi z njegovo pritožbo zoper sklep predsednika Sąd Okręgowy w Krakowie (regionalno sodišče v Krakovu, Poljska)

ⁱⁿ Ime te zadeve je izmišljeno in ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

Predmet in pravna podlaga vprašanja za predhodno odločanje

Zagotovitev, da senat nacionalnega sodišča, ki izpolnjuje zahteve neodvisnosti, nepristranskosti in je ustanovljen z zakonom v smislu prava Evropske unije – člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in člen 267 PDEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), upošteva predhodno sodbo Sodišča, izdano v okviru postopka za predhodno odločanje.

Vprašanje za predhodno odločanje

1. Ali je treba v položaju, ko sodišče države članice, ki odloča na zadnji stopnji (Sąd Najwyższy – vrhovno sodišče, Poljska) – potem ko je od Sodišča EU pridobilo razlago prava Unije, ki jo je Sodišče EU podalo v zvezi s pravnimi posledicami kršitve temeljnih pravnih pravil te države pri imenovanju sodnikov Sądu Najwyższego (vrhovno sodišče), ki se kaže v tem, da:

(a) so bili akti predsednika Republike Poljske o imenovanju na mesto sodnika Sądu Najwyższego (vrhovno sodišče) vročeni, čeprav je bil sklep Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet), ki vsebuje predlog za imenovanje na sodniško mesto, že prej izpodbijan pred pristojnim nacionalnim sodiščem – Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), čeprav je Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) v skladu z nacionalno zakonodajo zadržalo izvajanje tega sklepa, in čeprav je še vedno potekal pritožbeni postopek, po dokončanju katerega je Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) zaradi nezakonnosti pravnomočno odpravilo izpodbijani sklep Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet), s čimer ga je trajno odstranilo iz pravnega reda, s čimer je akt o imenovanju na mesto sodnika vrhovnega sodišča izgubil podlago, ki je, kot se zahteva s členom 179 Konstitucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske), predlog Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet) za imenovanje na sodniško mesto,

(b) je postopek pred imenovanjem brez upoštevanja načel preglednosti in pravičnosti izvedel nacionalni organ (Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet)), ki zaradi okoliščin, povezanih z njegovo ustanovitvijo, v delu, v katerem je sestavljen iz sodnikov, in načina njegovega delovanja ne izpolnjuje zahtev, ki jih mora izpolnjevati ustavni organ, ki brani neodvisnost sodišč in nepristranskost sodnikov, saj je bil ustanovljen v skladu s postopkom, določenim v določbah ustava z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 8. decembra 2017 o spremembi zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov (Dz.U. 2018, pozicija 3)),

– na podlagi razlage prava Unije, ki jo je sprejelo Sodišče EU, odloča o pravnem vprašanju, ki je predloženo temu sodišču države članice, člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek [PEU] in člen 267 PDEU v povezavi s

členom 47 [Listine], razlagati tako, da nasprotujejo temu, da bi v senatu Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki odloča o tem pravnem vprašanju, sodelovala katera koli od oseb, ki so bile za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovane s kršitvijo pravnih pravil države članice, ki je opisana v vprašanju 1(a) in (b) zgoraj, in da nasprotujejo vsaki spremembi senata sodišča države članice, ki je Sodišču EU predložil vprašanje za predhodno odločanje, do katere bi prišlo po tem, ko je Sodišče EU izdalo sodbo, s katero je odgovorilo na to vprašanje, in ki ni utemeljena z objektivnimi razlogi (npr. smrt, upokojitev sodnika, ki je bil član senata sodišča, ki je predložilo vprašanje za predhodno odločanje),

– in da nasprotujejo temu, da bi oseba, ki je bila imenovana na položaj Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej (predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek) in je bila na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) prav tako imenovana s kršitvijo pravnih pravil države članice, ki je opisana v vprašanju 1(a) in (b) zgoraj, ali katera koli druga oseba, ki je bila na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovana s kršitvijo pravnih pravil države članice, opisano v točkah 1(a) in (b) zgoraj, v zadevi, ki se nanaša na reševanje tega pravnega vprašanja, sprejemala kakršne koli odločitve, vključno z izdajo odredb, zlasti tistih, ki se nanašajo na sestavo sodečega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali na datume narokov, namenjenih obravnavi zadeve, v zvezi s čimer je treba šteti, da so take odredbe ali odločitve brez pravnega učinka,

– in da ima sodnik Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), pri imenovanju katerega ni bilo nepravilnosti iz vprašanja 1(a) ali (b) zgoraj, pravico in dolžnost – da bi se izognil temu, da bi o zadevi odločilo sodišče, ki ni neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče v smislu prava Unije – da zavrne sodelovanje v sodečem senatu Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), v katerem imajo večino osebe, ki so bile za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovane s kršitvijo pravnih pravil države članice, opisano v vprašanjih 1(a) oziroma (b) zgoraj, in v primeru pritrdilnega odgovora na zgornje vprašanje tudi tako, da ima sodnik tega sodišča, ki je bil na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovan brez nepravilnosti iz vprašanja 1(a) ali (b) in je v zadevi, ki se nanaša na zadevno pravno vprašanje sodnik poročevalec, pooblastilo, da zaradi zagotovitve učinkovitosti prava Evropske unije in učinkovitosti razlage tega prava, ki jo je podalo Sodišče EU, ne glede na določbe nacionalnega prava, ki predsedniku vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek, dajejo pristojnost za določanje sestave senatov, ki obravnavajo zadeve iz pristojnosti Izba Cywilna Sądu Najwyższego (civilni oddelek vrhovnega sodišča), imenuje senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki bo odločil o tem vprašanju, pa tudi tako, da nasprotujejo temu, da bi oseba, ki je bila na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovana s kršitvijo pravnih pravil države članice, opisano v vprašanju 1(a) oziroma (b) zgoraj, ali katera koli druga oseba, ki je bila na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovana s kršitvijo pravnih pravil države članice, opisano v vprašanju 1(a) oziroma (b) zgoraj, opravljala katero koli vodstveno funkcijo na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) (med drugim kot predsednik tega sodišča, vključno s prvim predsednikom tega sodišča, ali kot vodja pododdelka znotraj

oddelkov vrhovnega sodišča) ali katero koli funkcijo v organih Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) (na primer funkcijo člana ali nadomestnega člana Kolegium Sądu Najwyższego (kolegij vrhovnega sodišča) ali funkcijo Rzecznik dyscyplinary Sądu Najwyższego (disciplinski organ vrhovnega sodišča)), ki jih lahko opravljajo le zakonito imenovani sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ter temu, da bi navedene osebe opravljale kakršna koli dejanja, za katera so pristojni sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki opravljajo zgoraj navedene funkcije, zaradi njihovega potencialnega dejanskega ali pravnega vpliva na izvajanje sodne funkcije Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)?

Navedene določbe prava Unije

Člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1) drugi pododstavek, PEU

Člen 267 PDEU

Člen 47 Listine

Navedena nacionalna zakonodaja

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske), člen 179

Ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (zakon z dne 8. decembra 2017 o vrhovnem sodišču) – člen 15(1), člen 21, člen 22, člen 26(2), člen 76(1), člen 83(1), člen 87(1), člen 88

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14 lipca 2022 r. Regulamin Sądu Najwyższego (uredba predsednika Republike Poljske z dne 14. julija 2022 poslovník vrhovnega sodišča) – člen 3, člen 4, člen 16, člen 80(7), člen 84

Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (zakon z dne 17. novembra 1964 – zakonik o civilnem postopku) – člen 51

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Senat treh sodnikov Izba Cywilna Sądu Najwyższego (civilni oddelek vrhovnega sodišča) (v nadaljevanju: civilni oddelek vrhovnega sodišča), ki v zadevi III CO 121/18 obravnava zahtevo sodnika X.Y. za izločitev sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so člani Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (oddelek za izredni nadzor in javne zadeve), iz obravnavanja zadeve I NO 47/18, ki se vodi v zvezi s pritožbo X.Y. zoper sklep KRS z dne 21. septembra 2018 o ustavitvi postopka z njegovo pritožbo zoper sklep predsednika Sąd Okręgowy w Krakowie (regionalno sodišče v Krakovu, Poljska) z dne 27. avgusta 2018, je bil soočen s sklepom Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) z dne 8. marca 2019,

izdanim v zadevi I NO 47/2018, s katerim je bila pritožba X.Y. zoper sklep z dne 21. septembra 2018 zavrnjena.

- 2 Omenjeni sklep z dne 8. marca 2019 je sprejel sodnik posameznik BD Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Ob zavedanju okoliščin, v katerih je bil BD imenovan na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) – imenovanje na to mesto na zahtevo KRS, oblikovanega v skladu s postopkom, določenim v ustava z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 8. decembra 2017 o spremembi zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov (v nadaljevanju: zakon z dne 8. decembra 2017)), kljub predhodnemu izpodbijanju zadevnega sklepa KRS pred Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) in temu, da je to sodišče zadržalo izvajanje tega sklepa ter da postopek pred Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) ni bil zaključen do dneva vročitve akta o imenovanju – kot tudi morebitnih pravnih posledic navedenega sklepa z dne 8. marca 2019 za dopustnost nadaljnje obravnave zahteve za izločitev sodnikov v zadevi III CO 121/18, je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ob obravnavi te zahteve ugotovilo, da obstajajo resni pravni dvomi, ki jih je izrazilo tako, da je oblikovalo in senatu sedmih sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) s sklepom z dne 20. marca 2019 (III CO 121/18) predložilo v reševanje pravno vprašanje, ali sklep, ki ga je izdal sodnik posameznik, ki je bil na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovan v zgoraj navedenih okoliščinah, v pravnem smislu obstaja, in ali je za rešitev tega vprašanja pomembno dejstvo, da je Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) pred izdajo akta o imenovanju sodnika vrhovnega sodišča zadržalo izvršitev sklepa KRS?
- 3 Pri obravnavi tako oblikovanih pravnih vprašanj je senat sedmih sodnikov v zadevi III CZP 25/19 podvomil tudi o razlagi prava Unije in s sklepom z dne 21. maja 2019 Sodišču predložil predlog za sprejetje predhodne odločbe. Zadevo se vodi pod številko C-487/19.
- 4 Izba Karna Sądu Najwyższego (kazenski oddelek vrhovnega sodišča) je s sklepom senata sedmih sodnikov z dne 2. junija 2022 odločil, da KRS, oblikovan na način, določen z določbami zakona z dne 8. decembra 2017, ni enak organ kot ustavni organ, katerega sestavo in način imenovanja ureja Konstytucja RP (ustava Republike Poljske), zlasti njen člen 187(1).
- 5 Poleg tega je bila razlaga, ki jo je sprejelo Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v sklepu treh združenih oddelkov: kazenskega in civilnega oddelka ter oddelka za delovno pravno in pravo socialne varnosti z dne 23. januarja 2020, potrjena s sodbami Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) z dne 22. julija 2021 v zadevi št. 4344/18, Reczkiewicz proti Poljski, in z dne 8. novembra 2021 v zadevi št. 49868/19 in 57511/19, Dolińska - Ficek in Ozimek proti Poljski.

- 6 V sodbi z dne 6. oktobra 2021 W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-487/19, EU:C:2021:798, v nadaljevanju: sodba W.Ż.) je Sodišče odgovorilo na vprašanje za predhodno odločanje, zastavljeno s sklepom z dne 21. maja 2019.
- 7 Potem, ko je bila izdana sodba W.Ż. in je bil spis v zadevi III CZP 25/19 poslan Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), je sodnica JK, ki je bila za prvo predsednico vrhovnega sodišča imenovana v spornih okoliščinah, brez vednosti in volje sodnika Karola Weitzza, sodnika poročevalca v zadevi III CZP 25/19 in takratnega predsednika pododdelka III civilnega oddelka vrhovnega sodišča, v katerega pristojnost je sodila zadeva III CZP 25/19, z uporabo upravnih pooblastil, povezanih s to funkcijo, prevzela spis v zadevi III CZP 25/19, s čimer je sodniku poročevalcu preprečila dostop do tega spisa, in zavrnila njegovo izročitev z izgovorom, da je treba predsednika Republike Poljske zaprositi za imenovanje izrednega Rzecznik Dyscyplinary (disciplinski organ) zaradi preučitve uvedbe disciplinskega postopka zoper sodnika BD, in z izgovorom, da je bilo Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego (urad za študije in analize vrhovnega sodišča) naročeno mnenje o obsegu in posledicah sodbe W.Ż. V času izvajanja navedenih dejanj JK še ni bila članica senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v zadevi III CZP 25/19.
- 8 V obdobju od izdaje sklepa z dne 21. maja 2019 do razglasitve sodbe W.Ż. so se trije sodniki iz sedemčlanskega senata, ki je izdal zgoraj navedeni sklep, upokojili, zato je bilo treba senat v zadevi III CZP 25/19 dopolniti. Sodnik poročevalec je za takšno dopolnitev s sklepom z dne 30. decembra 2021 zaprosil predsednika vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča in hkrati določil datum obravnave v zadevi III CZP 25/19 za 31. januar 2022. Z začetkom leta 2022 je zadeva III CZP 25/19 dobila novo opravilno številko in je bila označena kot III CZP 1/22. V nasprotju z načelom kontinuitete sodnega senata in mnenjem Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego (urad za študije in analize vrhovnega sodišča) z dne 25. januarja 2022 je sodnica MB kot predsednica vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča, s sklepom z dne 26. januarja 2022 imenovala nov senat za zadevo III CZP 1/22, ki so ga sestavljali sodniki: JK kot predsednica, KS, K. Weitz kot poročevalec, PW, WZ in CV ter RX. Dejansko je šlo za spremembo sestave senata, izvedeno brez objektivnih razlogov in v nasprotju s prejšnjo prakso civilnega oddelka vrhovnega sodišča, ki je temeljila na tem, da se je v primeru nepopolne sestave senata tega sodišča (npr. zaradi upokojitve enega od obstoječih članov senata) sestava dopolnila z imenovanjem novega sodnika, ne pa s ponovnim imenovanjem celotnega senata. Na podlagi sklepa z dne 26. januarja 2022 je bil sodnik TN, ki je doslej opravljal funkcijo predsednika senata, brez vsebinskih razlogov izločen iz senata. Sprememba sodnega senata, izvedena v zadevi III CZP 1/22, je povzročila, da so bili v ta senat imenovani sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so bili za sodnike tega sodišča imenovani v popolnoma enakih okoliščinah, kot je bil na položaj sodnika tega sodišča imenovan sodnik BD. Navedeni sodniki tako predstavljajo večino novoimenovanega sodnega senata (temu učinku je služila izločitev sodnika TN iz senata). Tako je – glede na okoliščine same zadeve, v

kateri so predmet presoje predvsem okoliščine imenovanja na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) BD, ki sovpadajo z okoliščinami imenovanja JK, KS, CV in RX za sodnike tega sodišča, to je vseh novih članov senata, ki predstavljajo njegovo večino – ter okoliščine in učinek navedene spremembe senata, spremembo sestave mogoče obravnavati kot ukrep, katerega cilj je doseči vnaprej določen učinek v obliki konkretne rešitve pravnega vprašanja. Takšen vtis še poglobi dejstvo, da je to spremembo sprejela sodnica MB, ki je bila kot predsednica vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča, na mesto sodnice Sądu Najwyższego (vrhovno sodišče) prav tako imenovana v popolnoma enakih okoliščinah kot sodnik BD. Poleg tega je bil s sklepom z dne 21. novembra 2023 iz sodnega senata, ki je obravnaval zadevo III CZP 1/22, izločen sodnik WZ, ki je bil član sedemčlanskega senata v tej zadevi od začetka njenega obravnavanja, z izgovorom, da je bil zaradi bolezni dlje časa odsoten. Namesto njega je bil kot nadomestni sodnik vključen sodnik TN. Niti ta sprememba ni bila vsebinsko utemeljena, saj se je sodnik WZ po enomesečni opravičeni odsotnosti vrnil k opravljanju sodniške funkcije v začetku leta 2024. Zato vrnitev sodnika TN v sodni senat ni sredstvo za odpravo nepravilnosti, ki izhaja iz sklepa z dne 26. januarja 2022 o njegovi izločitvi iz tega senata.

- 9 Ne glede na pridržke glede zakonitosti sprememb v sestavi sodnega senata v zadevi III CZP 1/22 je treba opozoriti na razloge za izločitev po samem zakonu, ki obstajajo v zvezi s štirimi sodniki, ki so bili na novo imenovani v sodni senat, kot je določeno v členu 48(1), točka 1, zakonika o civilnem postopku, po katerem je sodnik po samem zakonu izločen v zadevah, v katerih je stranka ali je z eno od strank v takem pravnem razmerju, da izid zadeve vpliva na njegove pravice in obveznosti.
- 10 Citirana določba določa dva absolutna razloga za izločitev sodnika, od katerih prvi zajema položaj, ko je sodnik stranka v zadevi, v kateri naj bi odločal (*nemo iudex in causa sua*). To ni le primer, ko bi bil sodnik formalno stranka v zadevi, temveč tudi primer, ko bi na položaj sodnika vplivali ali bi lahko vplivali učinki odločbe (npr. njena pravnomočnost). S tega vidika je treba upoštevati, da lahko v skladu s členom 87(1) ustava o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) senat sedmih sodnikov odloči, da ima odločba moč pravnega načela, za odstop od takega načela pa je potrebna odločitev celotne sestave pristojnega oddelka. To pomeni, da bi se učinki morebitnega sklepa senata sedmih sodnikov, ki ima moč pravnega načela, razširili na vse sodnike civilnega oddelka, to je tudi na navedene sodnike, ki so bili na novo imenovani v sodni senat, ti učinki pa bi bili enaki učinkom pravnomočne sodbe. Z drugimi besedami, omenjeni sodniki bi s sodelovanjem pri sprejetju zadevnega sklepa zase in za druge sodnike civilnega oddelka ter druge sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) soodločali o pravnih posledicah napak, do katerih je prišlo v postopku njihovega imenovanja, in sicer z zavezujočim učinkom. Ta okoliščina je še toliko bolj očitna, če upoštevamo dejstvo, da so v zadevi III CZP 1/22 predmet presoje prav okoliščine imenovanja BD na mesto sodnika. Kot je navedeno, so te okoliščine enake okoliščinam, v katerih so bili za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovani sodniki JK, RX, KS in CV.

- 11 V sodni praksi Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je uveljavljeno stališče, da zahteve za izločitev iz sodnega senata osebe, ki jo je predsednik Republike Poljske imenoval na mesto sodnika na zahtevo KRS (nacionalni sodni svet), oblikovanega v skladu s postopkom, določenim v določbah zakona z dne 8. decembra 2017, ne more obravnavati senat, katerega član je tak sodnik, saj bi sicer prišlo do položaja, za katerega velja prepoved *nemo iudex in causa sua*, pa tudi, da pritožbe, ki vsebuje očitke o napaki v postopku imenovanja sodnika, ne more obravnavati senat, katerega član je oseba, ki je bila imenovana po istem postopku (glej sklep senata sedmih sodnikov kazenskega oddelka vrhovnega sodišča z dne 2. junija 2022 v zadevi I KZP 2/22 in v njem citirano nadaljnjo sodno prakso).
- 12 V obravnavani zadevi sodelovanje sodnikov JK, RX, KS in CV pri sprejemanju sklepa – poleg tega, da naj bi bili izločeni na podlagi zakona samega – ovira še ena okoliščina. Zgoraj je bilo poudarjeno, da so bili bistvo pravnega vprašanja, predloženega senatu sedmih sodnikov v reševanje v zadevi III CO 121/18, dvomi o obstoju sklepa Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) z dne 8. marca 2019, ki izhajajo iz okoliščin imenovanja na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) BD, ki je ta sklep izdal kot sodnik posameznik. Ker so okoliščine imenovanja sodnikov JK, RX, KS in CV enake in ker ti sodniki sestavljajo večino senata, ki obravnava to zadevo, bi imel sklep Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), morebiti sprejet z njihovim sodelovanjem, popolnoma enako pomanjkljivost, kot se očita sklepu z dne 8. marca 2019. Takšen sklep namreč ne bi mogel biti učinkovita rešitev predloženega pravnega vprašanja, saj bi že sam po sebi povzročil nastanek enakega pravnega vprašanja.
- 13 JK, RX, KS in CV kljub predstavljenim okoliščinam, ki utemeljujejo njihovo izločitev, Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) še niso obvestili o razlogih za njihovo izločitev. Poleg tega CV Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ni obvestil, da je v osebнем sodnem sporu s stranko v tej zadevi X.Y., ki je pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) vložila tožbo za ugotovitev, da CV ni sodnik tega sodišča.
- 14 Predloge za izločitev sodnikov JK, RX in KS je odvetnik X.Y. vložil že januarja 2022. Vendar sta JK in MB obravnavo teh predlogov dejansko blokirala več kot eno leto. Do izdaje tega sklepa navedeni predlogi za izločitev še niso bili obravnavani.
- 15 V vseh okoliščinah obravnavane zadeve je treba upoštevati še eno vprašanje. Sklep z dne 26. januarja 2022, ki določa sestavo sodnega senata v zadevi III CZP 1/22, je izdala sodnica posameznica MB, kot predsednica vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča. Ker je bila sodnica MB imenovana za sodnico Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v popolnoma enakih okoliščinah kot sodnik BD, okoliščine, ki upravičujejo izločitev na podlagi samega zakona v tej zadevi sodnikov JK, RX, KS in CV v celoti veljajo tudi za sodnico MB. Prav tako se dvomi, ki so predmet pravnega vprašanja v zadevi III CZP 1/22, glede obstoja sklepa z dne 8. marca 2019 neposredno nanašajo tudi na vprašanje obstoja sklepa z dne 26. januarja 2022.

- 16 Morebitna ugotovitev, da sklep z dne 26. januarja 2022 v pravnem smislu ne obstaja, ni pomembna za status sodnika Karola Weitzza kot sodnika poročevalca in člana sodnega senata v zadevi III CZP 1/22. Ob zgornji predpostavki sodnik Karol Weitz ostaja sodnik poročevalec in član sodnega senata na podlagi sklepa iz leta 2019, s katerim je takratni predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča, imenoval prvotni senat v zadevi III CZP 25/19. Ta sklep ni nikoli prenehal veljati. Sklep z dne 26. januarja 2022 nanj ni vplival. To velja še toliko bolj, če predpostavimo, da sklep z dne 26. januarja 2022 v pravnem smislu ne obstaja.
- 17 Na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je v skladu s poslovníkom za razpis narokov v posameznih zadevah praviloma pristojen sodnik poročevalec (člen 84(1) in (2) Regulamin Sądu Najwyższego (poslovnik vrhovnega sodišča)). Prvotno je bila pristojnost za razpis narokov podeljena sodniku poročevalcu. Po tem, ko so sodniki poročevalci začeli zavračati razpis narokov v zadevah, za katere so bili določeni ti. mešani senati, to je senati, v katerih so sodelovali sodniki vrhovnega sodišča, ki so bili imenovani na predlog KRS, oblikovanega po postopku na podlagi zakona z dne 8. decembra 2017, oziroma senati, ki glede na sodno prakso ESČP in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ne izpolnjujejo standarda iz prava EU in konvencije, da mora biti sodišče neodvisno, nepristransko in ustanovljeno z zakonom (med drugim prim. sodbe ESČP z dne 22. julija 2021, št. 43447/19, Reczkowicz proti Poljski, zlasti točke 227-284, z dne 8. novembra 2021, št. 49868/19 in 57511/19, Dolińska-Ficek in Ozimek proti Poljski, zlasti točke od 290 do 320, od 340 do 350, od 353 do 357, 368, in z dne 3. februarja 2022, 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. proti Poljski, zlasti točke od 313 do 321, od 336 do 346, od 349 do 351, od 352 do 353, 364, in sodbi Sodišča z dne 26. marca 2020, C-542/18 RX-II in C-543/18 RX-II, Erik Simpson proti Svetu Evropske unije in HG proti Evropski komisiji, točka 72 in naslednje, z dne 6. oktobra 2021, C-487/19, W.Ż., točka 123 in naslednje, in z dne 29. marca 2022, C-132/20, BN, DM, EN proti Getin Noble Bank S.A., točka 116 in naslednje), je predsednik Republike Poljske poslovnik vrhovnega sodišča spremenil tako, da lahko zdaj narok v zadevi, če ga ni razpisal sodnik poročevalec, proti njegovi volji razpiše predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi zadevni oddelek, ali vodja pododdelka, v katerega pristojnost zadeva spada (člen 84(3) poslovnika vrhovnega sodišča). V zadevi III CZP 1/22 sodnik poročevalec Karol Weitz, ki je izpodbijal zakonitost in način oblikovanja sodnega senata na podlagi sklepa z dne 26. januarja 2022, ni nikoli razpisal naroka za senat, določen s tem sklepom, čeprav je predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek, naroke v tej zadevi vključil v razporede narokov tega senata. Nekajkrat so naroke v tej zadevi na podlagi zgoraj navedenih pooblastil razpisali sedanji vodja pododdelka III civilnega oddelka, sodnik GC, ki je bil imenovan na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v enakih okoliščinah kot BD, ali sodnica MB, kot predsednica vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča. Tako razpisani naroki so bili odpovedani zaradi opravičene odsotnosti sodnika poročevalca ali drugega člana senata. Razpis narokov po navedenem nadomestnem postopku je bil poskus administrativne prisile, da bi sodnik poročevalec zasedal v mešanem senatu, kot je bil določen s sklepom z dne 26. januarja 2022.

Kratka obrazložitev predloga

- 18 Odgovor Sodišča na vprašanje za predhodno odločanje bo podlaga za presojo, ali je sodni senat, imenovan v zadevi III CZP 1/22, pravilen in je bil učinkovito imenovan ter na kakšen način in kdo bi ga moral imenovati oziroma ga lahko imenuje. Če Sodišče ugotovi, da sodniki JK, RX, KS in CV ne morejo biti člani senata v zadevi III CZP 1/22 in da niti sodnica MB niti kateri koli sodnik Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), imenovan na svojo funkcijo v okoliščinah, opisanih v vprašanju za predhodno odločanje, ne more odločati v zadevi III CZP 1/22, vključno z določanjem sestave sodnega senata ali časovnega zaporeda obravnav, in da zato sklepi, ki so jih v tej zadevi izdali ti sodniki, nimajo pravnega učinka ter da zato lahko sestavo sodnega senata v zadevi III CZP 1/22, ob neupoštevanju določb nacionalne zakonodaje, po katerih je za to pristojen predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi civilni oddelek vrhovnega sodišča, odredi sodnik poročevalec, čigar imenovanje na položaj sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ni okrnjeno zaradi zgoraj navedenih nepravilnosti, bo ta sodnik določil sestavo sodnega senata v zadevi III CZP 1/22 in datum obravnave te zadeve, kar bo omogočilo, da Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) sprejme odločbo, s katero bo rešilo pravno vprašanje v tej zadevi z uporabo razlage prava Unije, ki jo je Sodišče sprejelo v sodbi v zadevi W.Ż. S tem bo torej postopek v zadevi III CZP 1/22 in zadevi III CO 121/18, ki je bila podlaga zanj, zaključen.
- 19 Evropska unija je unija prava, v kateri je naloga zagotavljanja sodnega nadzora v njenem pravnem redu zaupana ne le Sodišču, temveč tudi sodiščem držav članic. Te države morajo zagotoviti pravna sredstva, potrebna za to, da je na področjih, ki jih ureja pravo Unije, posamezniku zagotovljeno učinkovito sodno varstvo. V skladu s sodno prakso Sodišča je načelo učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, ki je vsebovano v členu 19(1), drugi pododstavek, PEU, in izhaja iz ustavnih tradicij, ki so skupne državam članicam, splošno načelo prava Unije. Sam obstoj učinkovitega sodnega nadzora, ki zagotavlja spoštovanje prava Unije, je neločljivo povezan s pravno državo. Vsaka država članica mora zagotoviti, da organi, ki kot „sodišče“ v smislu, ki ga opredeljuje pravo Unije, spadajo v njen sistem pravnih sredstev na področjih, ki jih ureja pravo Unije, izpolnjujejo zahteve po učinkovitem sodnem varstvu (sodbi z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, točke od 33 do 37, in z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točke od 49 do 52 in navedena sodna praksa).
20. Pri presoji, ali nek organ izpolnjuje pogoje, da se ga lahko šteje za „sodišče“ v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, se upoštevajo zlasti elementi, kot so zakonska podlaga organa, neodvisnost tega organa in oseb, ki pri njem odločajo kot sodniki (sodbi z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, točka 38, točki od 42 do 43, in z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 53). To se v celoti ujema z zahtevami, ki so postavljene za pojem „sodišče“ v členu 47, drugi pododstavek, Listine v okviru pravice do učinkovitega pravnega

sredstva in dostopa do nepristranskega sodišča (sodbi z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, točka 41, in z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 53) (sodba C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses/Tribunal de Contas, točka 41, sodba C-216/18 PPU, LM, točka 53, sodba z dne 23. januarja 2018, FV/Rada, T-639/16 P, EU:T:2018:22, točka 67). Navedeno ustreza tudi standardu neodvisnega, nepristranskega in z zakonom ustanovljenega sodišča, ki je določen v členu 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP) (v zvezi s tem glej člen 52(3) in (7) Listine ter člen 6(3) PEU).

21. Povezava zadeve III CZP 1/22 s pravom Evropske unije je očitna. Prvič, v tej zadevi mora senat sedmih sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) rešiti pravno vprašanje z uporabo razlage prava Unije, ki jo je Sodišče sprejelo v sodbi W.Ż. in tako izvršiti to sodbo. Zato je treba preveriti, ali je senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), določen v sklepu z dne 26. januarja 2022, pravičen in ali je bil učinkovito imenovan ter ali lahko torej izvrši sodbo W.Ż. Drugič, okoliščine zadeve III CZP 1/22 kažejo, kako je izvajanje pristojnosti civilnega oddelka vrhovnega sodišča in samega Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ovirano v razmerah, v katerih v sodnem senatu tega sodišča sodna opravila opravljajo oziroma vodstvene naloge izvajajo sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so bili na svoje funkcije imenovani po nepravilnem postopku, pri čemer je treba upoštevati, da dejavnosti Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in njegovega civilnega oddelka zelo pogosto vključujejo zadeve, v katerih se pojavljajo vprašanja razlage in uporabe prava Unije, zaradi česar je treba ugotoviti, ali je takšno delovanje Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in njegovega civilnega oddelka v skladu s standardi Unije in Konvencije.

Izvajanje sodnih nalog Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na dejanski in pravni ravni je pogojeno z izvajanjem pooblastil sodnikov tega sodišča, ki opravljajo različne vodstvene funkcije na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali so del organov tega sodišča, kar lahko pomembno vpliva na neodvisnost sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi nek oddelek, je na primer pristojen za določanje sestave sodnih senatov v posameznih zadevah in v določenih primerih za določanje narokov za obravnave v teh zadevah namesto sodnika poročevalca. Gre za sredstva, s katerimi se sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), na katerih imenovanje za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ne vplivajo navedene nepravilnosti, prisilijo, da odločajo v sodnih senatih s sodniki, ki so bili za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenovani po nepravilnem postopku. Poleg tega lahko predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi oddelek, kot vodja vsega upravnega in sodnega osebja, ki je zaposleno v tem oddelku, vpliva na pripravljenost ali sposobnost tega osebja, da izvaja navodila in odredbe posameznih sodnikov, kar se dejansko dogaja. V okoliščinah te zadeve je treba poleg tega upoštevati, da ima prvi predsednik vrhovnega sodišča široka upravna in organizacijska pooblastila. Zlasti vodi delo Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in je nadrejen celotnemu sodnemu in upravnemu osebju Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), tako da ima odločilen vpliv

na kroženje dokumentov na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in dostop sodnikov tega sodišča do sodnih spisov. Prvi predsednik vrhovnega sodišča je na podlagi poslovnika vrhovnega sodišča predsednik vsakega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), katerega član je, in lahko na podlagi zakona o vrhovnem sodišču na Rzecznik Dyscyplinary Sądu Najwyższego (disciplinski organ vrhovnega sodišča) poda predlog za uvedbo disciplinskega postopka zoper katerega koli sodnika tega sodišča. To pomeni, da je vpliv prvega predsednika vrhovnega sodišča na to, kako posamezni sodniki tega sodišča opravljajo sodna opravila, lahko pomemben in dejansko tudi je, kot kažejo okoliščine te zadeve. Poleg tega je treba opozoriti, da pomembne funkcije pri vsakodnevem delovanju Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) opravlja njegov kolegij, saj ima široka pooblastila za dajanje mnenj in odločanje (npr. izvolitev disciplinskega organa vrhovnega sodišča) in predlaganje uvedbe disciplinskih postopkov zoper sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)). Kolegij trenutno sestavljajo pretežno sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so imenovani za sodnike tega sodišča po pomanjkljivem postopku, poleg tega pa bodo v civilnem oddelku vrhovnega sodišča 12. januarja 2024 potekale volitve novih članov kolegija, v katerem bodo verjetno prevladovali prej omenjeni sodniki.

23. V sodni praksi ESČP in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je sprejeto stališče, da obravnava zadeve v senatu Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), v katerem sodelujejo sodniki, imenovani na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na predlog KRS, ki je bil oblikovan po postopku na podlagi zakona z dne 8. decembra 2017, krši pravico stranke, da o zadevi odloča neodvisno, nepristransko sodišče in z zakonom ustanovljeno sodišče v smislu člena 6(1) EKČP (prim. zlasti sodbe ESČP: z dne 22. julija 2021, št. 43447/19, v zadevi Reczkowicz proti Poljski, zlasti točke od 227 do 284; z dne 8. novembra 2021, št. 49868/19 in 57511/19, v zadevi Dolińska-Ficek in Ozimek proti Poljski, zlasti točke od 290 do 320, od 340 do 350, od 353 do 357, 368; z dne 3. februarja 2022, št. 1469/20, v zadevi Advance Pharma Sp. z o.o. proti Poljski, in sklep treh oddelkov vrhovnega sodišča: civilnega in kazenskega ter oddelka za delovno pravo in pravo socialne varnosti z dne 23. januarja 2020, v zadevi BSA 1-4110-1/20). To pomeni, da noben sodni senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) s sodniki, imenovanimi na to sodišče v pomanjkljivem postopku, ne izpolnjuje standarda neodvisnega, nepristranskega in z zakonom ustanovljenega sodišča v smislu EKČP in prava Unije.

24. Paradoksalno je, da noben senat sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), imenovanih na mesto sodnika vrhovnega sodišča v pomanjkljivem postopku, ne izpolnjuje citiranega standarda, hkrati pa sodniki, imenovani po takem postopku, trenutno zasedajo skoraj vsa najpomembnejša vodstvena mesta na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in so člani kolegija vrhovnega sodišča, s čimer ohranjajo pomemben vpliv na izvajanje sodnih funkcij Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Po mnenju Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je to paradoksalno, skoraj patološko stanje jasno in očitno v nasprotju s členom 2, členom 6(1) in (3) ter členom 19(1), drugi pododstavek, PEU in členom 267 PDEU.

- 20 Iz teh razlogov in ob upoštevanju načela učinkovitosti prava Unije je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) odločilo, kot je navedeno v izreku.

DELOVNI DOKUMENT